

Стрэльба ці малітва?

Як толькі я ўбачыў у машыне Мішы Гарэля жанчыну, адразу зразумеў — будучь праблемы.

— Міша, — кажу яму, — на якую халеру ты валачэш яе праз мяжу? З бабай у дарозе, як з бараной у лесе.

— Пацерпім, — тлумачыць Міша. — Нам у калгас нержавейку прыслалі на рамонт машын. Вельмі дарагі метал. А сусед мой токар. Нарабіў з гэтага металу пяцьсот нажаў і паслаў жонку прадаваць. Па долару за нож. Грошы, кажа, невялікія, ды мы столькі ніколі не бачылі. Ну як я мог адмовіць? Такого металу ў наш калгас ніколі не давалі, баяліся, што параскрадаюць. Ты ведаеш, колькі сілы згубіў сусед, каб пераканаць кіраўніцтва, што ў нашым калгасе злодзеяў няма. Хай ягонья намаганні аплацяцца. Заробяць свае пяцьсот долараў. А мне з суседзямі жыць трэба. Гэтая жанчына, Янька, кладаўшчыца. Ад яе шмат залежыць, што я вязу за мяжу.

Аргументы мяне пераканалі. Сапраўды Міша вазіў тое, што ў калгасе кепска ляжыць. Лемяхі да плугоў, шнур для цюкавання саломы, нават хімічную атруту ад палявых шкоднікаў. Кантрабандысты жартавалі, што яму трэба ўзначаліць партыю зялёных, таму што гэтая хімія не трапляе на нашыя палеткі і ў выніку экалагіч-

ная сітуацыя ў Беларусі значна палепшылася. Міша сам пасмейваўся, што возіць заходнім суседзям толькі атруту — хімію, цыгарэты і самагонку. Жартаваў, што беларускі ўрад мусіць яго ўзнагародзіць ордэнам за ачышчэнне Радзімы ад шкоднага.

У тым, што ўдасца перавезці такую колькасць нажоў праз мяжу, я не сумняваўся. Міша так умеў хаваць рэчы, што, часам здавалася, можа ў сваёй маленькай машыне схаваць і танк. Але і прадчуванні, што будуць праблемы, мяне не падманулі. Пачаліся яны на рынку ў Цеханаве, калі да нас падышлі польскія паліцыянты. Тыя вельмі доўга вымяралі лінейкай нажы, узважвалі іх, ніяк не маглі пастанавіць ці можна такімі рэчамі гандляваць. Пасля з'явіўся бандыт і запатрабаваў грошы. Я ляснуў яму лемехам па мордзе так, што ён валяўся пасярод рынку каля гадзіны, пакуль яго за ногі не адцягнулі некуды сябры. Затым зноў прыйшлі паліцыянты. Але, даведаўшыся, што на рынку бандыты, хутка скочылі ў машыну і зніклі. Пасля зноў з'явіліся бандыты. Дачакаўшыся, калі мы скончым гандаль і паедзем, яны рушылі ўслед. Дарога цягнулася праз лес. Мы пачалі нервавацца.

— Жывымі не здамося, — пажартаваў заўсёды вясёлы Міша. І дарма. Пасля такіх словаў Янька завыла ваўчыцай, уклечыла ў машыне і пачала маліцца ўголас. Бандыты крычалі са сваёй машыны і патрабавалі, каб мы спыніліся. ◇

— Колькі ты, дурная, будзеш лямантаваць, — звярнуўся да жанчыны Міша. — Даставай хутчэй свае нажы. Трэба ж нам бараніцца.

Ды Янька яго ўжо не чула. Яна ўклечыла на торбе з нажамі, канчаткова пазбавіўшы нас надзеі далезці хоць да нейкай зброі, і раўла што дурная. Ні то малілася за ўратаванне нашых жыццяў, ні то душаў.

— З гэтай дурной да толку не дойдзеш, — расчаравана кажа Міша. — Тут недалёка ў лесе жыве мой знаёмы. Можа там знойдзем паратунак.

Мы куляй заляцелі да ляснога хутара і спынілі машыну пад вялікім плотам. Бандыты спыніліся побач. Міша пераскочыў праз плот, але праз хвіліну пераляцеў назад з падзёртымі порткамі. За ім праз плот скочылі тры вялізныя сабакі. Што было рабіць. Я хапіў хімічную атруту і плюхнуў на морды сабак. Тыя заскавыталі як п'яныя кентаўры і паляцелі хто куды. Адзін нават ляснуўся з разгону ў машыну бандытаў. А мы, выбіўшы нагамі дзверы, заляцелі ў хату.

— Ратуйце, нас бандыты забіваюць, — зараўла гаспадарам Янька, павалілася на калені перад абразамі і зноў пачала маліцца.

— Дзед, хутчэй давай стрэльбу, ведаю, у цябе ёсць, — закрычаў Міша.

Але гаспадар паваліўся на калені побач з Янькай і маліўся, каб хоць хто — ці мы, ці бандыты з'ехалі з яго хаты. Гаспадыня стала шукаць стрэльбу, але не знаходзіла.

— Што ж, вы ў лесе жывяце, а дзе стрэльба ляжыць, не ведаеце, — занерваваўся я. — У такім бязлюддзі як на вайне.

Нарэшце гаспадыня знайшла патрэбнае. Праўда, быў толькі адзін патрон. Мы выйшлі з Мішам на двор. Ён дэманстратыўна падкінуў бутэльку, а я стрэліў па ёй. Патрапіў. Бандыты адразу ўцяклі. А мы за сталом, адкаркоўваючы чарговую пляшку, доўга спрачаліся, што нас уратавала — малітва Янькі, ці стрэльба.

Назаўтра, прадаўшы тавар, па дарозе дахаты мы выршылі заехаць на хутар, каб яшчэ раз падзякаваць гаспадарам. У хаце было ўсё як заўсёды. Толькі адна змена. На самым бачным месцы, у куце пад абразамі стаяла стрэльба. Побач ляжаў пачак навіоткіх патронаў.